

ZEEVAART VERBRIJKT MEER STOOKOLIE DOOR WERELDHANDEL

De levering van stookolie voor de internationale scheepvaart (bunkering) blijft sterk toenemen. Werd in 1990 nog 9 miljoen ton brandstof verbunkerd, in 2000 was dit al gestegen naar bijna 12 miljoen ton. Tussen 2003 en 2006 is de bunkering verder toegenomen naar een recordwaarde van ruim 16 miljoen ton. Dit is een stijging van ruim 33 procent. De stijging hangt samen met de sterke toename van de wereldhandel.

De totale hoeveelheid in Nederland geproduceerde aardolieproducten is in 2006 licht gestegen tot 59 miljoen ton. Daarnaast werd 73 miljoen ton geïmporteerd en 84 miljoen ton geëxporteerd. Per saldo resulteerde dit in een verbruik van 49 miljoen ton aardolieproducten. De petrochemische industrie voor de vervaardiging van onder andere chemische producten is met 10,5 miljoen ton een belangrijke verbruiker. De grootste verbruiker is met 33 miljoen ton de vervoerssector. Het gaat dan vooral om motorbrandstoffen voor het wegvervoer, kerosine voor de luchtvaart en stookolie voor de zee- en binnenvaart.

Zeevaart grootste verbruiker

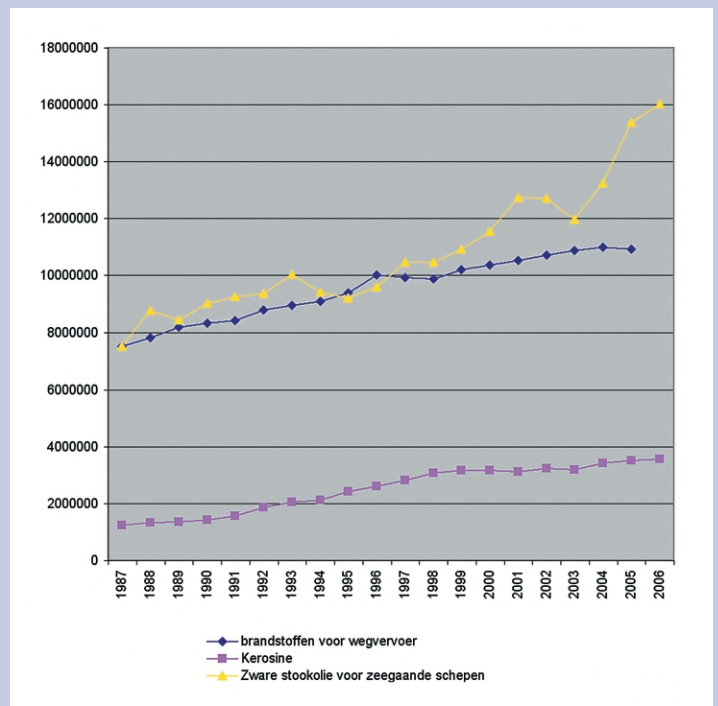
Voor het verbruik van stookolie voor de voortstuwing van schepen voor de internationale zeevaart is de laatste jaren sterk gestegen. Tot 2000 liepen het brandstofverbruik voor wegverkeer en zeevaart ongeveer gelijk op. Vanaf 1997 overtreft het bunkeren van stookolie de hoeveelheid die gebruikt is voor wegtransport.

Scheepsbrandstoffen zijn in te delen naar de toepassing in bepaalde typen schepen. Juist het gebruik van de hoogzwavelige zware stookolie is de laatste jaren zeer sterk gestegen. Zeegaande schepen gebruiken deze goedkoopste brandstofsoort, omdat ze niet aan milieunormen hoeven te voldoen. Voor binnenvaart en visserij wordt vooral gasolie en laagzwavelige stookolie gebruikt. Binnen deze scheepvaart worden lichtere motoren gebruikt en zijn er milieunormen die een maximaal zwavelgehalte voorschrijven.

Internationale handel

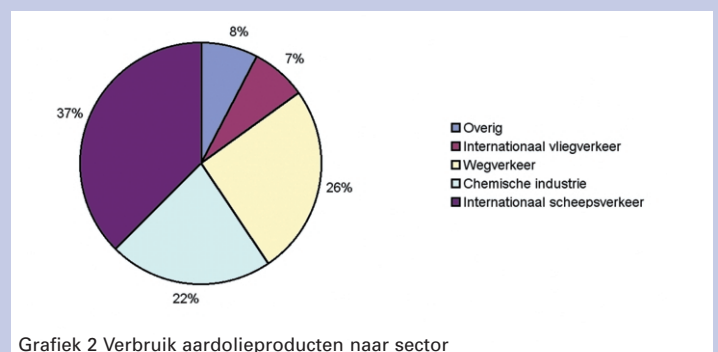
De toegenomen vraag naar zware stookolie is voor een groot deel toe te rekenen aan de sterk toegenomen wereldhandel. Vooral de handel met het Verre Oosten is de laatste jaren sterk gestegen. Een indicator hiervoor is het aantal zeecontainers dat in een jaar per schip vervoerd wordt naar bestemmingen over de gehele wereld. Tussen 1996 en 2005 steeg het aantal verscheepte zeecontainers naar Azië sterker dan uit andere werelddelen. Ook de aanvoer van aardolie uit steeds verder liggende productielanden is een verklaring voor het toegenomen stookolieverbruik.

Bronnen: CBS (Statline), IEA (International Energy Agency) en Bunkerworld

Grafiek 1

Verbruik brandstof voor transport in 3 sectoren. Wegvervoer (de brandstoffen diesel, benzine, LPG), Internationaal vliegverkeer (kerosine) en Bunkering van brandstof voor internationaal zeegaande schepen (zware stookolie)

Grafiek 2 Verbruik aardolieproducten naar sector

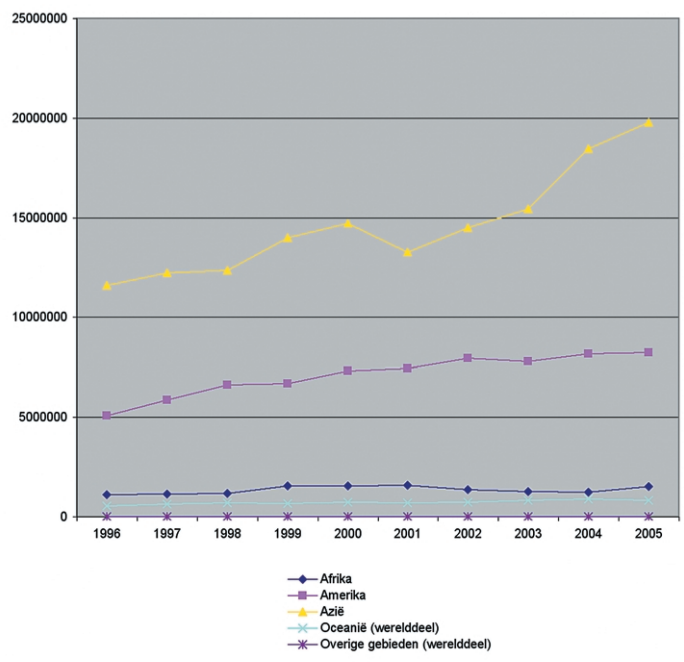
Bunkeren

Onder bunkeren wordt verstaan het leveren van brandstof voor de voortstuwing van internationale scheepvaart en voor de internationale luchtvaart. Rotterdam bedient het gehele jaar door 24 uur per dag de schepen met brandstoffen. Per jaar komen er ongeveer 30.000 zeegaande schepen die voor hun vertrek uit de haven brandstof nodig hebben. Voor het bunkeren van zeegaande schepen wordt meestal zware stookolie gebruikt. Dit is olie die zwaarder en stroperiger is dan dieselolie en die voor gebruik in schepen eerst opgewarmd wordt door stoominjecties. Er bestaat ook lichte stookolie met een laag zwavelgehalte die vooral voor de binnenlandse (Rijn)vaart en visserij wordt gebruikt. Doordat de stookolie door z'n stroperigheid en het hoge zwavelgehalte, ongeveer 3 procent, alleen geschikt is voor grote schepen zijn de prijzen laag. Op de Rotterdamse spotmarkt gelden prijzen per metrische ton van tussen de 200 en 300 euro afhankelijk van de marktvraag en natuurlijk de olieprijs.

Nederland olieland

Nederland is een belangrijk aardolie­land. Dat zit hem niet zozeer in de winning van aardolie maar juist meer in de aanvoer en de verwerking ervan tot aardolie­producten. De invoer van aardolie­grondstoffen was afgelopen jaar ruim 106 miljoen ton. Het gaat hoofdzakelijk om ruwe aardolie en aardgas­condensaat, een vloeibaar bij­product van aardgas­winning. Ruwweg de helft van de aardolie­grondstoffen die Nederland invoert, wordt direct weer uitgevoerd. Ons land is dus een doorvoer­land van aardolie­grondstoffen.

Een deel van de grondstoffen wordt, samen met onder meer zware stookolie, door de petrochemische industrie en de raffinaderijen verwerkt tot aardolie­producten. Een zeer groot deel van deze aardolie­producten wordt geëxporteerd. In 2006 voerde Nederland 84 miljoen ton aardolie­producten uit, 12 procent meer dan in 2005, waarvan één zesde doorvoer. Die hoeveelheid was groter dan in welk ander belangrijk Europees land ook.

Grafiek 3
Hoeveelheid over zee vanuit Nederland vervoerde containers, verdeeld over de werelddelen

DOOR SANDER BRUMMELKAMP EN RAM SARDJOEPERSAD

Fysieke hoeveelheden											
Energiedrager	Eenheid	Periode	Actuele waarden				Verandering tov een jaar eerder				
			Productie/winning	Invoer ¹	Uitvoer	Verbruik/verwerking	Productie/winning	Invoer ¹	Uitvoer	Verbruik/verwerking	
Aardgas	mln m ³	2007 februari*	7636	1804	4854	4539	-23,8%	18,5%	-21,2%	-14,8%	
Elektriciteit	mln kWh	2007 februari*	8574	1091	.	9288	3,3%	-11,5%	.	1,4%	
Steenkool	mln kg	2006 juli*	-	1711	1090	1104	-	-40,8%	138,5%	3,0%	
Aardolie­grondstoffen	mln kg	2007 januari	253	4059	105	5317	11,1%	-16,8%	1,6%	8,8%	
Totaal aardolie­producten	mln kg	2007 januari	7212	5866	6340	4492	-9,3%	6,7%	1,7%	-16,9%	
w.v. Motorbenzine	mln kg	2007 januari	637	572	851	360	-17,6%	7,5%	-11,2%	4,2%	
Gasolie (diesel, huisbrandolie)	mln kg	2007 januari	1810	1124	1538	1024	-13,8%	12,6%	-16,1%	-8,3%	
Zware stookolie	mln kg	2007 januari	1674	1923	1700	373	42,3%	14,7%	49,0%	-3,1%	

1) Bij elektriciteit gaat het hier om de netto invoer (invoer minus uitvoer).

Producten­prijsindex (2000=100, prijzen inclusief accijns)											
Energiedrager	Eenheid	Periode	Actuele waarden				Verandering t.o.v. een jaar eerder				
			Productie/winning	Invoer	Uitvoer	Verbruik/verwerking	Productie/winning	Invoer	Uitvoer	Verbruik/verwerking	
Ruwe olie	index	2007 maart	155	167	x	167	-5,5%	-9,7%	x	-9,2%	
Aardgas	index	2007 maart	x	195	x	203	x	-2,5%	x	4,1%	
Elektriciteit	index	2007 maart	137	x	x	172	-4,9%	x	x	-5,5%	
Stoom en warmte	index	2007 maart	135			135	5,5%			5,5%	

Prijzen				
Energiedrager	Eenheid	Periode	Actuele waarden	Verandering t.o.v. een jaar eerder
Aardolie (North Sea Brent)	\$/vat	2007 1e kwartaal	59	-6,1%
Huisbrandolie	€/1000 liter	2007 1e kwartaal	699	-3,3%
Benzine (Euro95)	€/100 liter	2007 1e kwartaal	138	-0,1%

Legenda

- . gegeven ontbreekt
- gegeven is nihil (exact nul)
- 0 gegeven is minder dan de halve eenheid
- x gegeven is geheim
- * voorlopige cijfers

Bron: CBS, StatLine (www.cbs.nl)